શ્રીહરિરાય મહાપ્રભુ વિરચિત

શ્રીમદાચાર્યસકલાવતાર-સામ્યરૂપનિરૂપણમ્

(અનુવાદ - ગો.વા.શ્રીકાશીરામ કરશનજી શાસ્ત્રી-માંગરોલ
'શ્રીહરિરાયવાંગ્મુક્તાવલી' ભાગ-૨ માંથી સાભાર-ઉદ્ધૃત)

પ્રકાશક

શ્રીવલ્લભ વિઠ્ઠલ ગ્રન્થ પ્રકાશન મંડળ ટ્રસ્ટ

પ્રકાશક તથા પ્રાપ્તિ સ્થાન

શ્રીવલ્લભ વિઠ્ઠલ ગ્રન્થ પ્રકાશન મંડળ ટ્રસ્ટ

C/o. શ્રીચુનીભાઈ જી.શાહ, કૃષ્ણકાન્તભાઈ ટી.શાહ, વિનોદભાઈ એન.શાહ
''શ્રીરાધાકૃષ્ણકુંજ'' બી-૪૧/૧ શ્રીનગર સોસાયટી,એચ રોડ, અકોટા રોડ,
દિનેશ મિલ પાછળ, વડોદરા - ૩૯૦ ૦૨૦
ફોન : ૨૩૨૬૮૯૭ સમય : બપોરે ૨-૦૦ થી ૬-૦૦
E-mail : **shreevallabhvitthal@gmail.com**

© સર્વ હક્ક પ્રકાશકને આધીન

પ્રથમ સંસ્કરણ વિ.સં. -૨૦૬૭, વૈશાખ સુદ, ઈ.સ. મે-૨૦૧૧

પ્રત - ૫૦૦

ન્યોછાવર - રૂ. ૧૦-૦૦

કમ્પ્યુટર ટાઈપ સેટિંગ તથા મુદ્રક :-
વલ્લભ વિઠ્ઠલ કમ્પ્યુટર્સ
૨૯-પરિચય પાર્ક, જે.પી.રોડ પોલીસ સ્ટેશનની પાછળ, દીવાળીપુરા, વડોદરા.
ફોન : (૦૨૬૫) ૨૩૫૧૭૮૧, મો : ૯૮૯૮૧૦૬૪૪૯

अथ श्रीमदाचार्यसकलावतारसाम्यरूपनिरूपणम् ।

(અનુષ્ટુભ્ છન્દ)

यथा श्रीमद्वराहेण दंष्ट्रया चोद्धृता मही ।
हिरण्याक्षश्च निहतो गोद्विजामरदुःखदः ॥ १ ॥
तथा श्रीवागधीशेन नष्टा भक्तिः समुद्धृता ।
निहत्य भक्तद्वेष्टारं दुष्टसङ्घभयप्रदम् ॥ २ ॥
यतोऽयं वल्लभाधीशो विख्यातः पृथिवीतले ।
'रोषदृक्पातसम्प्लुष्टभक्तद्वि'डिति नामतः ॥ ३ ॥
इति वराहसाम्यम् ॥ १ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે શ્રીમદ્ વરાહ ભગવાને દાઢથી પૃથ્વીનો ઉદ્ધાર કર્યો અને ગાયો, બ્રાહ્મણો અને દેવોને દુઃખ દેનાર હિરણ્યાક્ષને માર્યો તેવી રીતે શ્રીવાગીશ (વલ્લભાચાર્ય) મહાપ્રભુએ ભક્તોનો દ્વેષ કરનાર ભય આપનાર દુષ્ટોના સમુદાયને હણીને નાશ પામેલી ભક્તિનો ઉદ્ધાર કર્યો, જેથી આ શ્રીવલ્લભાધીશ્વર **'रोषदृक्पातसम्प्लुष्टभक्तद्विड्'** અર્થાત્ 'રોષદષ્ટિના નિક્ષેપથી નાશ કર્યા છે ભક્તના દ્વેષીઓ જેમણે' એવા નામથી પૃથ્વીમાં પ્રસિદ્ધ થયા. એ પ્રકાર વરાહ-સામ્ય ॥ ૧-૨-૩ ॥

सनन्दनादयो देवा ब्रह्मचर्यप्रकाशकाः ।
बभूवुर्ब्रह्मणः पुत्राः शुद्धमार्गप्रवर्तकाः ॥ ४ ॥
तथाऽयमपि वागीशो ह्यन्यस्त्रीसङ्गमत्यजत् ।

अतएवास्य नामास्ति 'सुपूरित' 'रहःप्रियः' ॥ ५ ॥
'पतिव्रतापति'श्चेति तेन तद्वद्बभूव सः ।
ब्रह्मचर्यत्वसंसिद्धिस्तेन जाता महाप्रभोः ॥ ६ ॥
इति सनकादिसाम्यम् ॥ २ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે શુદ્ધ માર્ગને પ્રવૃત્ત કરનારા, બ્રહ્મચર્ય વ્રતને પ્રકાશ કરનારા, બ્રહ્માના પુત્રો સનંદન, સનક, સનાતન અને સનત્કુમાર દેવતાઓ થયા, તેવી રીતે આ વાગીશ મહાપ્રભુ પણ અન્ય સ્ત્રીઓના સંગને ત્યાગ કરનારા થયા, એટલા માટે એમનાં નામ **'सुपूरितः'** **'रहःप्रियः'** **'पतिव्रतापतिः'** અર્થાત્ 'પરિપૂર્ણ એવા,' 'એકાંત પ્રિય એવા' અથવા 'ઐકાંતિક ભક્તોમાં પ્રીતિવાળા' અને 'પતિવ્રતાઓના પતિ એટલે ઉદ્ધારક એવા અથવા પતિવ્રતા એટલે અનન્ય ભક્તિ કરનારા ભક્તોના સંરક્ષણ કરનારા એવા છે,' તેથી તે સનકાદિક તુલ્ય થયા, અને તેથી શ્રીમહાપ્રભુના બ્રહ્મચર્યત્વની સારી રીતે સિદ્ધિ થયેલી છે. એ પ્રકારે સનકાદિક -સામ્ય થયું ॥ ૪-૫-૬ ॥

यथा श्रीनारदः पञ्चरात्रं व्यरचयत्प्रभुः ।
यस्मिन्सेवाप्रकारं च स्फुटं श्रीमानकल्पयत् ॥ ७ ॥
'भक्त्याचारोपदेष्टा'भू'त्कर्ममार्गप्रवर्त्तकः' ॥ ८ ॥
येनाचारश्च यज्ञश्च पुष्टिमार्गः प्रवर्त्तितः ।
ततोऽयं 'यज्ञकर्त्ता' च 'यज्ञभोक्ते'ति विश्रुतः ॥ ९ ॥
इति नारदसाम्यम् ॥ ३ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે શ્રીમાન્ પ્રભુ નારદે પંચરાત્રની રચના કરી છે કે જેમાં સ્પષ્ટ રીતે સેવાપ્રકાર વર્ણન કરેલો છે, તેવી રીતે શ્રીમહાપ્રભુ પણ 'ભક્તિ માટે આચારનો ઉપદેશકરનારા' અને 'કર્મમાર્ગને પ્રવૃત્ત કરનારા' હોવાથી 'જેમણે પુષ્ટિમાર્ગરૂપી આચાર-યજ્ઞ પ્રવૃત્ત કરેલો છે,' તેથી આ શ્રીમહાપ્રભુ '**भक्त्याचारोपदेष्टा**' '**कर्ममार्गप्रवर्तकः**' '**यज्ञकर्ता**' '**यज्ञभोक्ता**' એ પ્રકારે નામોથી પ્રસિદ્ધ થયા. એ પ્રકારે નારદસામ્ય થયું. ॥ ૭-૮-૯ ॥

यथा नारायणो देवो गन्धमादनवासभाक् ।
कामसेनां विजित्याशु तिष्ठत्येकान्त ईश्वरः ॥ १० ॥
तथाऽयमपि दुष्टौघं विजित्य करुणानिधिः ।
कृष्णप्रिये व्रजेऽवासीद्यतोऽयं 'श्रीव्रजप्रियः' ॥ ११ ॥
इति नारायणसाम्यम् ॥ ४ ॥

અનુવાદ - શ્રીનારાયણદેવ ગંધમાદન પર્વતમાં નિવાસ કરતાં કામદેવની સેના સત્વર જીતીને સમર્થ બની એકાંતમાં રહેછે, તેવી રીતે આ કરુણાસાગર શ્રીમહાપ્રભુ પણ દુષ્ટ ઈન્દ્રિય સમૂહને જીતીને શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનને પ્રિય એવા વ્રજમાં નિવાસ કરે છે, જેથી આ શ્રીમહાપ્રભુ '**व्रजप्रियः**' અર્થાત્ 'જેમને વ્રજપ્રિયછે' એવા નામે કહેવાયા. એ પ્રકારે નારાયણસામ્ય થયું. ॥ ૧૦-૧૧ ॥

यथा श्रीकपिलः साङ्ख्यमुक्त्वा ज्ञानमुपाहरत् ।
जीवानां दुष्टमनसां देवहूतीप्रियावहः ॥ १२ ॥

तथाऽणुभाष्यव्याख्यानादयमप्यखिलेश्वरः ।
विनाश्याऽज्ञानपटलं चरतां निजवर्त्मनि ॥ १३ ॥
बभौ सर्वत्र विजयी श्रीइलम्माप्रियावहः ।
अतएवास्य नामोक्तं 'सूत्रभाष्यप्रवर्त्तकः' ॥ १४ ॥
इति कपिलसाम्यम् ॥ ५ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે શ્રીકપિલદેવજીએ સાંખ્યનું નિરૂપણ કરીને દુષ્ટ મનવાળા જીવોનું અજ્ઞાન દૂર કર્યું અને દેવહૂતીનું પ્રિય કર્યું, તેવી રીતે આ સમગ્ર દૈવી જીવોદ્ધારક શ્રીમહાપ્રભુજી પણ બ્રહ્મસૂત્ર ઉપર અણુભાષ્યનું વ્યાખ્યાન કરીને પોતાના ભક્તિમાર્ગને અનુસરનાર જીવોના અજ્ઞાન-સમૂહને દૂર કરી સર્વત્ર વિજયી થયા, અને શ્રીઇલમ્માજીનું પ્રિય કર્યું, એટલા માટે એમનું નામ '**सूत्रभाष्यप्रवर्तकः**' 'સૂત્રભાષ્યને પ્રવૃત્ત કરનારા' એવું કહેવાયું. એ પ્રકારે શ્રીકપિલદેવનું સામ્ય થયું ॥ ૧૨-૧૩-૧૪ ॥

आन्वीक्षिकीं यथा दत्तः प्रह्लादादिभ्य उक्तवान् ।
नानावाक्यप्रचारेण दृढीकृत्य सतां मतम् ॥ १५ ॥
तथाऽयमपि वागीशः समाश्रित्य सतां मतम् ।
'भक्त्याचारोपदेशार्थं नानावाक्यनिरूपकः' ॥ १६ ॥
तदर्थमेव भगवान् कथयामास वै बहून् ।
स्तवान् कृष्णाश्रयाद्यांश्च 'प्रभुः' 'श्रीकृष्णहार्दवित्' ॥ १७ ॥
इति दत्तसाम्यम् ॥ ६ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે દત્તાત્રેયજીએ આન્વીક્ષિકી વિદ્યા પ્રહ્લાદજી વગેરેને વર્ણન કરીને નાના પ્રકારના ઉપદેશનો પ્રચાર કરી સત્પુરુષોના મતને દૃઢ કર્યો, તેવી રીતે આ વાગીશ પ્રભુએપણ સત્પુરુષોના મતનો આશ્રય કરી ભક્તિ માટે આચારનો ઉપદેશ કરવા સારુ નાના પ્રકારે વાક્યોનું નિરૂપણ કર્યું, અને તે ભક્તિના પ્રચારાર્થે જ શ્રીમહાપ્રભુએ શ્રીકૃષ્ણાશ્રય વગેરે ઘણાં સ્તોત્રો વર્ણિત કર્યાં. તેથી જ ‘**श्रीकृष्णहार्दवित्**’ શ્રીકૃષ્ણના હાર્દને જાણનારા કહેવાયા. એ પ્રકારે શ્રીદત્તાવતારસામ્ય થયું. ॥ ૧૫-૧૬-૧૭ ॥

यथा यज्ञावतारश्च यामादिद्वादशात्मजैः ।
सार्द्धं गुणगणाब्धिश्चारक्षत्स्वायम्भुवान्तरम् ॥ १८ ॥
तथा श्रीवल्लभाधीशः कुमाराभ्यां च नप्तृभिः ।
दूरीकृत्यासुरान् सर्वानपात्सारस्वतान्तरम् ॥ १९ ॥

इति यज्ञावतारसाम्यम् ॥ ७ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે ગુણસમૂહના સાગરરૂપ યજ્ઞાવતાર પ્રભુએ યામ વગેરે બાર પુત્રો સાથે મળીને સ્વાયંભુવમન્વતરનું રક્ષણ કર્યું, તેવી રીતે શ્રીવલ્લભાધીશ્વર પ્રભુએ પોતાના શ્રીગોપીનાથજી અને શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી એ બે પુત્રો તથા શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીના સાત પુત્રરૂપ પૌત્રો એમ એ બધાએ સાથે મળીને સર્વે આસુરી જીવોને દૂર કરીને સારસ્વત કલ્પના દૈવીજીવોનું રક્ષણ કર્યું. એ પ્રકારે યજ્ઞાવતાર-સામ્ય દર્શાવ્યું. ॥ ૧૮-૧૯ ॥

यथा श्रीऋषभो देवः पुत्राणां ज्ञानदोऽभवत् ।

अज्ञातान्तर्द्धिरमलः पुंसां मोहाब्धिमज्ञताम् ॥ २० ॥
तथाऽयं ‘चाज्ञातलीलो’ नाम्ना ख्यातश्च भूतले ।
‘स्ववंशे स्थापिताशेषस्वमाहात्म्य’श्च सोऽभवत् ॥ २१ ॥

इति ऋषभदेवसाम्यम् ॥ ८ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે પ્રકટ જણાતી નથી અંદરની બુદ્ધિ જેમની એવા નિર્મળ શ્રીઋષભદેવજી પોતાના પુત્રોના નિમિત્તે મોહસાગરમાં ડૂબતા પુરુષોને જ્ઞાન આપનાર થયા, તેવી રીતે આ શ્રીમહાપ્રભુજી જેમની લીલા કોઇ જાણી શકતું નથી તેથી ‘**अज्ञातलीलः**’ એ નામે અને ‘પોતાના વંશમાં સ્થાપન કર્યું છે સમગ્ર માહાત્મ્ય જેમણે’ એટલે પોતાના વંશમાં સમગ્ર માહાત્મ્ય સ્થાપન કરવાથી ‘**स्ववंशे स्थापिताशेषस्वमाहात्म्यः**’ એ નામે ભૂતળમાં પ્રસિદ્ધ થયા. એ પ્રકારે શ્રીઋષભાવતાર - સામ્ય પ્રદર્શિત કર્યું. ॥ ૨૦-૨૧ ॥

यथा श्रीपृथुराजा च गोरूपोर्वीं दुदोह वै ।
सर्वजीवार्थमनघो महाराजोपसेवितः ॥ २२ ॥
तथा महेन्दिरास्वामी सामवेदसमुद्भवाः ।
ऋग्धेनूः सन्दुदोहाऽयं ‘भक्तेच्छापूरका’ ह्वयः ॥ २३ ॥
पुष्टिमार्गप्रचारार्थं शुद्धाद्वैतमताप्तये ।
‘लीलामृतरसौघार्द्रीकृताखिलशरीरभृत्’ ॥ २४ ॥

इति पृथुसाम्यम् ॥ ९ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે મોટા રાજાઓએ સેવાયેલા પાપરહિત શ્રીપૃથુરાજાએ સર્વે જીવોના ઉપકારાર્થે ગાયનું રૂપ ધારણ કરનાર પૃથ્વીનું દોહન કર્યું તેવી રીતે મહાલક્ષ્મીપતિ શ્રીમહાપ્રભુએ શુદ્ધાદ્વૈત મતનું સ્થાપન કરવા અને પુષ્ટિભક્તિમાર્ગનો પ્રચાર કરવા માટે સામવેદોદ્ભવ ઋગ્વેદની શ્રુતિઓરૂપી ધેનુઓને દોહન કરી અને ભક્તોની ઇચ્છા પૂર્ણ કરી જેથી **'भक्तेच्छापूरकः'** અને લીલામૃતરૂપ રસના સમૂહથી સમગ્ર દેહધારીઓને સ્નિગ્ધ કરવાથી **'लीलामृतरसौघार्द्रीकृताखिलशरीरभृत्'** એ નામે કહેવાયા. એ પ્રકારે શ્રીપૃથુઅવતાર - સામ્ય નિરૂપણ થયું ॥ ૨૨-૨૩-૨૪ ॥

भक्तं यथैकं मत्स्यस्तु सत्यवन्तमयात्प्रभुः ।
जलात्प्रलयकालीनान् मात्स्यं संश्रावयञ्जनान् ॥ २५ ॥
तथा श्रीवल्लभेशस्तु संसारभयवारिधेः ।
भक्तानपाद्बहूञ् श्रीशः श्रावयित्वा सुबोधिनीम् ॥ २६ ॥

इति मत्स्यसाम्यम् ॥ १० ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે શ્રીમત્સ્યાવતાર પ્રભુએ એક સત્યવાન ભક્તનું પ્રલયકાળના જલથી રક્ષણ કરી મનુષ્યોને મત્સ્યપુરાણ શ્રવણ કરાવ્યું, તેવી રીતે મહાલક્ષ્મીપતિશ્રીમહાપ્રભુ વલ્લભાધીશ્વરે તો સુબોધિનીનું શ્રવણ કરાવીને સંસાર -ભયના સમુદ્રથી અર્થાત્ જન્મમરમના દુઃખથી ઘણા ભક્તોનું રક્ષણ કર્યું. એ પ્રકારે મત્સ્યાવતાર-સામ્ય-નિરૂપણ કર્યું. ॥ ૨૫-૨૬ ॥

सुरासुराणामुदधिं मथ्नताममृतं यदा ।
भूतोऽप्राप्तामृतानां च क्लिश्यतां तेन कर्मणा ॥ २७ ॥
तदा श्रीकमठः साक्षाद्दध्र मन्दरपर्वतम् ।
पृष्ठे च हाटकमयं लक्षयोजनविस्तृते ॥ २८ ॥
तथैव दैवजीवानामासुराणां च वाक्पतिः ।
क्लिश्यतां भवसिन्धौ च मोक्षपीयूषहेतवे ॥ २९ ॥
गृहीत्वा ज्ञानसर्पस्य मुखपुच्छौ महाप्रभुः ।
तदा प्रलुप्तं निगमपर्वतं चोद्दधार ह ॥ ३० ॥
दुष्टोत्थापितपाखण्डविषं भूरिपराक्रमम् ।
'पत्रावलम्बन' शिवरूपेणाथ पपौ मुदा ॥ ३१ ॥

इति कमठसाम्यम् ॥ ११ ॥

અનુવાદ - દેવદૈત્યો મળી સમુદ્રમંથન કરતાં અમૃત ઉત્પન્ન ન થયું, અને અમૃત પ્રાપ્ત ન થતાં કેવળ મંથન કરવારૂપ કર્મથી જ્યારે દેવ અને દૈત્યો ક્લેશ પામવા લાગ્યા ત્યારે પ્રભુએ સાક્ષાત્ શ્રીકૂર્મ (કચ્છપ) સ્વરૂપ ધારણ કરી એક લાખ યોજન વિસ્તારવાળી પીઠ ઉપર સુવર્ણમય મંદરાચલ પર્વતને ધારણ કર્યો, તેવી જ રીતે સંસારસમુદ્રમાં મોક્ષરૂપ અમૃતને માટે દૈવી અને આસુરી જીવોને ક્લેશ પામતા જોઇને શ્રીવાક્પતિ મહાપ્રભુએ જ્ઞાનરૂપ સર્પનું મુખ અને પુચ્છ ગ્રહણ કરીને તે સમયે ડૂબતા વેદરૂપ મંદરાચલનો ઉદ્ધાર કર્યો અને દુષ્ટોએ કાઢેલા અત્યંત પરાક્રમી

પાખંડ માર્ગરૂપ વિષનું ત્યારપછી પત્રાવલંબનરૂપી શિવરૂપ ધારણ કરીને હર્ષપૂર્વક પાન કરી ગયા. એ પ્રકારે શ્રીકૂર્માવતાર - સામ્ય દર્શાવ્યું. ॥ ૨૭-૩૧ ॥

यथा धन्वन्तरिः पुंसां स्मृतिमात्रार्त्तिनाशनः ।
तथा सतामयमपि 'स्मृतिमात्रार्त्तिनाशनः' ॥ ३२ ॥
इति धन्वनतरिसाम्यम् ॥ १२ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે શ્રીધન્વન્તરિજી સ્મરણ કરવા માત્રથી દુઃખનો યા રોગાદિકનો નાશ કરે છે, તેવી રીતે આ શ્રીમહાપ્રભુજી પણ સત્પુરુષોને સ્મરણ કરવા માત્રથી જન્મમરણરૂપ દુઃખનો નાશ કરી ભગવત્પ્રાપ્તિ કરાવનાર હોવાથી **'स्मृतिमात्रार्तिनाशनः'** કહેવાય છે. એ પ્રકારે શ્રીધન્વન્તરિ-સામ્ય પ્રદર્શિત કર્યું. ॥ ૩૨ ॥

यथा श्रीमोहिनी दैत्यान् मोहयित्वाथ चाक्षुषैः ।
दैत्योत्सङ्गगतं पात्रं सुधायाः प्राप्य निर्मलम् ॥ ३३ ॥
सुरेभ्यश्चामृतं भूयो ददौ, दैत्येभ्य एव न ।
पुरुषोऽपि महाविष्णुर्धृत्वा स्त्रीरूपमद्भुतम् ॥ ३४ ॥
एवं श्रीवल्लभोऽपीशो नष्टं वेदमनुत्तमम् ।
उद्धृत्य जगतां नाथो निजभक्तार्थमादरात् ॥ ३५ ॥
विरुद्धाश्रयतो दुष्टान् मोहयित्वा महाप्रभुः ।
तेन सम्मथ्य निगमगिरिणास्मिन्भवे शुभम् ॥ ३६ ॥
पुष्टिरूपामृतमयं निष्कास्य गुणवारिधेः ।

देवेभ्योऽदादासुरेभ्यो न ददौ भक्तवत्सलः ॥ ३७ ॥
पूर्वमासीत्स्वयमपि वल्लभोऽथ द्वितीयके ॥
अवतारे सम्बभूव 'वाक्पतिः' पुरुषाकृतिः ॥ ३८ ॥
इति मोहिनीसाम्यम् ॥ १३ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે પુરુષ શ્રીમહાવિષ્ણુ શ્રીમોહિની-સ્વરૂપે અદ્ભુત સ્ત્રીરૂપ ધારણ કરીને નેત્રોના કટાક્ષદ્વારા દૈત્યોને મોહ ઉત્પન્ન કરીને દૈત્યોની પાસે ગયેલા નિર્મળ અમૃતનું પાત્ર લઈને વારંવાર દેવતાઓને આપ્યું પરંતુ દૈત્યોને ન જ આપ્યું, એ પ્રકારે સમર્થ શ્રીવલ્લભાધીશ્વરે પણ - જેનાથી કોઇ ઉત્તમ નથી એવા, નષ્ટપ્રાય થયેલા વેદનો ઉદ્ધાર કરીને જગદ્ગુરુ, ગુણનાસમુદ્ર અને ભક્તવત્સલ શ્રીમહાપ્રભુએ -વિરુદ્ધાશ્રય-સ્વરૂપથી દુષ્ટ આસુરી જીવોને મોહ ઉત્પન્ન કરીને આદરથી નિજ ભક્તોને માટે તે વેદરૂપી પર્વતથી આ સંસારસમુદ્રનું મંથન કરીને શુભ પુષ્ટિરૂપ અમૃતને કાઢીને દૈવી જીવોને પાન કરાવ્યું, અને આસુરી જીવોને ન આપ્યું. પૂર્વ નિત્યલીલામાં સ્વયં બિરાજતા અને ત્યારપછી બીજા અવતારમાં પુરુષરૂપે શ્રીવાક્પતિ વલ્લભાચાર્યજી થયા. એ પ્રકારે શ્રીમોહિની-અવતાર-સામ્ય-નિરૂપણ કર્યું. ॥ ૩૩-૩૮ ॥

(ગદ્ય-ભાગ)

अथ सकलजगदार्त्तितटिनीपतिनिवारको भगवान्नरसिंहो यथा स्तम्भादाविर्भूय हिरण्यकशिपुं कराग्रेण विदार्य निजभक्तं प्रह्लादं ररक्षैवं भगवान् श्रीवल्लभाधीशोऽपि चम्पकारण्ये वीतिहोत्रा–

त्प्रकटीभूयाखिलदुःखदातारं जीवाज्ञानरूपमहादैत्यं सद्वाक्यप्रचारनखैर्भित्त्वा प्रह्लादरूपवैष्णववृन्दमरक्षदित्यतएव ‘उग्रप्रताप’ इति नामनिर्देश इति ॥ ३९ ॥

इति नृसिंहसाम्यम् ॥ १४ ॥

અનુવાદ : ત્યારપછી સમગ્ર જગતના દુઃખરૂપી સમુદ્રનું નિવારણ કરનાર ભગવાન નૃસિંહે જેવી રીતે સ્તંભમાંથી પ્રકટ થઈને હિરણ્યકશિપુનું નખથી વિદારણ કરીને સ્વકીય ભક્ત પ્રહ્લાદનું રક્ષણ કર્યું, એવી રીતે ભગવાન શ્રીવલ્લભાધીશ્વરે પણ ચંપારણ્યમાં અગ્નિથી પ્રકટ થઈને સમગ્ર જગતને દુઃખ આપનાર જીવોના અજ્ઞાનરૂપ મોટા દૈત્યનું સદ્વાક્યના પ્રચારરૂપ નખોથી વિદારણ કરીને પ્રહ્લાદરૂપ વૈષ્ણવસમૂહનું રક્ષણ કર્યું, એટલા હેતુથી જ ‘**उग्रप्रतापः**’ મહાન પ્રતાપવાળા એવા નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. એ પ્રકારે શ્રીનૃસિંહાવતાર-સામ્ય પ્રકટ કર્યું. ॥ ૩૯ ॥

अथ च यथाखिलगीर्वाणकदम्बसमीडितगरिष्ठगुणगणपटलो भगवान् वामनः कश्यपसुत आदौ भिक्षुरूपं गृहीत्वा बलेः सर्वस्वमाच्छिद्य ववृधे, पुनश्च तेन सम्पूजितस्तमनुगृह्यान्तर्दधे, तथैव भगवान् इलापतिः श्रीलक्ष्णराजकुमारः शुद्धभिक्षुकवद्रूपं समाश्रित्य तत्र च महदभिमानिपण्डितसमूहं विजित्याचार्यपदवीं च प्राप्य विद्यानगराधीश्वरमनुगृह्य तेषां निरुत्तराणां जयेन पुष्टिमार्गमार्त्तण्डोदयं कृत्वा मातुलाभिमानं चाहत्य कनकाभिषेकाप्तयशःप्रसारेण वृद्धिं प्राप्य पृथिवीं पर्यक्रामदिति ॥ ४० ॥

इति वामनसाम्यम् ॥ १५ ॥

અનુવાદ - ત્યારપછી જેવી રીતે સમગ્ર દેવસમૂહે સ્તુતિ કરાયેલા મહાન ગુણ સમૂહથી વ્યાપ્ત એવા કશ્યપપુત્ર ભગવાન વામનજી પ્રથમ ભિક્ષુસ્વરૂપ ધારણ કરીને બલિરાજાનું સર્વસ્વ લઈને વૃદ્ધિ પામ્યા અર્થાત્ વિરાટ સ્વરૂપ ધારણ કર્યું, અને ફરીથી બલિરાજાએ પૂજાયેલા એવા તે તેની ઉપર અનુગ્રહ (કૃપા) કરીને અંતર્ધાન થયા, તેવી જ રીતે પૃથ્વીપતિ શ્રીલક્ષ્મણરાજકુમાર **ભગવાન શ્રીવલ્લભાધીશ્વરે** શુદ્ધ ભિક્ષુકના જેવું સ્વરૂપ ધારણ કરીને અને ત્યાં મહાઅભિમાની એવા **પંડિતોના સમૂહને જીતીને આચાર્ય પદવી મેળવીને વિદ્યાનગરના રાજા શ્રીકૃષ્ણદેવ ઉપર કૃપા કરીને** તે નિરુત્તર કરેલા પંડિતોનો વિજય કરીને **શુદ્ધાદ્વૈત બ્રહ્મવાદરૂપ પુષ્ટિમાર્ગરૂપી સૂર્યનો ઉદય કરીને** અને પોતાના મામાનો ગર્વ ઉતારીને **કનકાભિષેકથી પ્રાપ્ત કરેલી સત્કીર્તિના પ્રસારથી વૃદ્ધિ પામીને પૃથ્વીપરિક્રમા** કરી. એ પ્રકારે વામનાવતાર-સામ્ય દર્શાવ્યું. ॥ ૪૦ ॥

(અનુષ્ટુભ્)

यथा द्विजद्रोहकरान् जघान क्षत्रियान्बहून् ।
परश्वधेन तीक्ष्णेन रेणुकानन्दवर्धनः ॥ ४१ ॥
तथा श्रौतद्रोहकरान् यः स्मार्तान्नासुरान् प्रभुः ।
पत्रावलम्ब खण्डेन जित्वा चक्रे निरुत्तरान् ॥ ४२ ॥

इति परशुरामसाम्यम् ॥ १६ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે રેણુકાના આનંદની વૃદ્ધિ કરનાર પરશુરામે બ્રહ્મદ્રોહ કરનારા ઘણા ક્ષત્રિયોનો તીક્ષ્ણ પરશુ દ્વારા નાશ કર્યો, તેવી રીતે શ્રૌતદ્રોહી સ્માર્ત આસુરી જીવોને શ્રીમહાપ્રભુજીએ **પત્રાવલંબન** દ્વારા જીતીને નિરૂત્તર કર્યા. એ પ્રકારે શ્રીપરશુરામાવતાર-સામ્ય પ્રદર્શિત કર્યું. ॥ ૪૧-૪૨॥

कलिकालमलग्रस्तान् जीवानालोक्य दुर्मतीन् ।
मन्दभाग्यांस्तथा दुष्टान् श्रीमान् सत्यवतीसुतः ॥ ४३ ॥
श्रीमद्भागवतालापादुद्दधार दयापरः ।
पाखण्डतिमिरक्रान्तजीवजालदिवाकरात् ॥ ४४ ॥
तथा महाप्रभुरपि दुष्टाध्वार्णवमज्जितान् ।
जीवानालोक्य भगवान्पुष्टिमार्गोपदेशतः ॥ ४५ ॥
अङ्गीकृत्य मन्त्रदानात् चक्रे भयविवर्जितान् ।
पुत्रपौत्रप्रपौत्राद्यैः करोति च करिष्यति ॥ ४६ ॥

इति श्रीवेदव्याससाम्यम् ॥ १७ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે મહાદયાળુ શ્રીમાન્ સત્યવતીપુત્ર વેદવ્યાસે કલિકાળના મળથી ઘેરાયેલા, દુષ્ટ બુદ્ધિવાળા, મંદભાગ્યવાળા, અને દુષ્ટ એવા જીવોને જોઇને પાખંડરૂપ અંધકારથી વ્યાપ્ત જીવસમૂહનો, અજ્ઞાન નાશ કરવામાં સૂર્ય સમાન શ્રીમદ્ ભાગવત પ્રકટ કરીને ઉદ્ધાર કર્યો, તેવી રીતે શ્રીભગવાન મહાપ્રભુએ પણ દુષ્ટ (પાખંડ) માર્ગરૂપ સમુદ્રમાં ડૂબેલા જીવોને જોઇને શરણ અને આત્મનિવેદનના મંત્રોપદેશથી અંગીકાર કરી પુષ્ટિમાર્ગનો ઉપદેશ કરીને ભયરહિત કર્યા, અને પુત્રો, પુત્રના પુત્રો અને તેમના પણ પુત્રો વગેરે અર્થાત્ સ્વવંશ દ્વારા ભયરહિત કરે છે અને કરશે. એ પ્રકારે શ્રીવેદ-વ્યાસાવતાર-સામ્ય-નિરૂપણ થયું. ॥ ૪૩- ૪૬ ॥

अयोध्याधिपती रामः सेतुं कृत्वा यथार्णवे ।
स्वसेनां स्थापयामास जिग्येऽसुरचमूर्द्रुतम् ॥ ४७ ॥
तथेलम्माकुमारोऽपि श्रीमद्भागवतार्णवे ।
सेतुं सुबोधिनी रूपं विधायातारयज्जनान् ॥ ४८ ॥
जिगायासुरवर्गं च वैष्णवद्वेषकारकम् ।
‘श्रीभागवतपीयूषसमुद्रमथनक्षमः’ ॥ ४९ ॥

इति दाशरथिरामसाम्यम् ॥ १८ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે અયોધ્યાના અધિપતિ ભગવાન શ્રીરામચંદ્રજી સમુદ્રમાં સેતુ બાંધીને પોતાની સેનાને પાર લઇ ગયા અને જલ્દીથી દૈત્ય સેનાને જીત્યા, તેવી રીતે ઇલમ્માકુમાર શ્રીવલ્લભાચાર્યજીએ પણ શ્રીમદ્ભાગવતરૂપી સમુદ્ર ઉપર **સુબોધિની**રૂપ સેતુ બાંધીને દૈવી જીવોને તાર્યા, અને વૈષ્ણવોનો દ્વેષ કરનાર આસુરી જીવસમૂહને જીત્યા, એ હેતુથી જ **‘श्रीभागवतपीयूषसमुद्र–मथनक्षमः’** અર્થાત્ ‘શ્રીભાગવતરૂપી અમૃતના સમુદ્રનું મથન કરવામાં સમર્થ’ એવા નામે પ્રસિદ્ધ થયા.

એપ્રકારે શ્રીદાશરથિ-રામાવતાર-સામ્ય દર્શાવ્યું ॥ ૪૭-૪૮-૪૯॥

(ગદ્યવિભાગ)

अथ यथा सकलजगदभीष्टसम्पादकः श्रीभगवान् श्रीनन्दराजकुमारो निजसहोदरेण श्रीरेवतीरमणेन पूर्णरेवतीरमणसदृशेन सारस्वतकल्पेऽवतीर्य दुष्टकदम्बरूपं भूभारमुज्झहार, स्वहस्तमारणेन च तन्मोक्षं चकारैवमसावपि भगवान् पुरुषोत्तमो नारायणादिदीक्षितानां सोमयागफलस्वरूपः श्रीलक्ष्मणाङ्गजः कलाववतीर्य पुत्राभ्यां श्रीगोपीनाथविट्ठलाभ्यां सहाष्टाक्षरदानेन निगददानेन च केनचिदपराधविशेषेण विनष्टमतीन् अतएव गोलोकच्च्युतान् जीवानुद्दधारेति ॥ ५० ॥

इति श्रीकृष्णसाम्यम् ॥ १९ ॥

અનુવાદ - ત્યારપછી જેવી રીતે સમગ્ર જગતને ઈચ્છિત સંપાદન કરનાર ષડૈશ્વર્ય સંપન્ન શ્રીનંદરાજકુમાર શ્રીકૃષ્ણચંદ્રપ્રભુએ પોતાના સહોદર મ્હોટાભાઈ શ્રીરેવતીરમણ શ્રીબલભદ્રજી સાથે પૂર્ણરેવતીરમણતુલ્ય સારસ્વત કલ્પમાં પ્રકટ થઈને દુષ્ટસમૂહરૂપી પૃથ્વીના ભારને ઉતાર્યો, અને શ્રીહસ્તે મારવાથી તેઓનો મોક્ષ કર્યો, એ પ્રકારે આ પુરુષોત્તમ ભગવાને પણ નારાયણદીક્ષિત વગેરેના સોમયાગના ફલ સ્વરૂપ એવા શ્રીલક્ષ્મણભટ્ટજીના અંગથી પ્રકટ થયેલા શ્રીમહાપ્રભુજીએ કલિયુગમાં પ્રકટ થઈને શ્રીગોપીનાથજી અને શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી બંને પુત્રો સાથે અષ્ટાક્ષર અને ગદ્યમંત્રનું દાન કરીને કોઈ અપરાધવશાત્ બુદ્ધિનાશ થવાથી એ જ હેતુથી ગોલોકથી ચ્યુત થયેલા (વિછરેલા) જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો. એ પ્રકારે શ્રીકૃષ્ણાવતાર સામ્ય નિરૂપણ કર્યું ॥ ૫૦ ॥

(અનુષ્ટુભ્)

यथा हलधरः श्रीमान् निजानन्दाब्धिमज्जितः ।
कृष्णसौख्यप्रयत्नात्मा रोहिण्यानन्दवर्धनः ॥ ५१ ॥

किञ्च –

(ઉદ્ગીતિ)

निजभाण्डकारकाणामभीष्टदाताथ रेवतीश्रेष्ठः ।
श्रीपुष्टिमार्गसंस्थैः सद्भिः सेव्यो व्रजेशवन्नित्यम् ॥ ५२ ॥

(અનુષ્ટુભ્)

तथाऽयमपि वागीशो नामभिस्तत्सदृक्षकैः ।
विख्यातस्त्रिषु लोकेषु कृष्णानुग्रहभाजनः ॥ ५३ ॥
'आनन्दः' 'परमानन्दः' 'पूर्णानन्दो' 'जगद्गुरुः' ।
'स्वानन्दतुन्दिल'श्चेति 'इलम्मानन्दवर्धनः' ॥ ५४ ॥
'अदेयदानदक्ष' श्च 'श्रीअक्काप्राणवल्लभः' ।
'भक्तेच्छापूरकः' 'कृष्णभक्तिकृन्निखिलेष्टदः' ॥ ५५ ॥

इति हलधरसाम्यम् ॥ २० ॥

અનુવાદ - શ્રીમાન્ હલને ધારણ કરનાર, નિજાનંદ સમુદ્રમાં ડૂબેલા, શ્રીકૃષ્ણના સુખ માટે પ્રયત્નશીલ જેમનો આત્મા

છે એવા, રોહિણીજીના આનંદને વધારનાર, અને નિજ ક્રીડા કરવાવાળાઓને ઈચ્છિત દાન કરનાર, રેવતીજીના પતિ એવા શ્રીબલદેવજી જેવી રીતે પુષ્ટિમાર્ગસ્થિત સત્પુરુષોએ નિરંતર વ્રજેશ શ્રીકૃષ્ણચંદ્રની માફક સેવવા લાયક છે, તેવી રીતે આ શ્રીવાગીશ મહાપ્રભુ પણ ‘**आनन्दः**’ આનંદરૂપ, ‘**परमानन्दः**’ પરમાનંદરૂપ ‘**पूर्णानन्दः**’ પૂર્ણ આનંદ સ્વરૂપ ‘**जगद्गुरुः**’ જગતના પૂજય એવા, ‘**स्वानन्दतुन्दिलः**’ ઈલમ્માજીના આનંદને વધારનાર, ‘**इलम्मानन्दवर्धनः**’ ન આપી શકાય તેવા દાન આપવા સમર્થ અર્થાત્ ભજનાનંદનું દાન કરનાર ‘**श्रीअक्काप्राणवल्लभः**’ શ્રીઅક્કાજીના પ્રાણપ્રિય એવા, ‘**भक्तेच्छापूरकः**’ ભક્તની ઈચ્છા પૂર્ણ કરનાર ‘**श्रीकृष्णभक्तिकृत्**’ શ્રીકૃષ્ણની ભક્તિ કરનારા, અને ‘**निखिलेष्टदः**’ સમગ્ર ઈચ્છિત વસ્તુને આપનારા, એ પ્રકારે તે તે સત્પુરુષોને રક્ષણ કરવાવાળાં નામો વડે ત્રણે લોકમાં શ્રીકૃષ્ણના કૃપાપાત્ર તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા. એ પ્રકારે શ્રીહલધરાવતાર-સામ્ય-નિરૂપણ કર્યું ॥ ૫૧-૫૫ ॥

(ગદ્યભાગ)

अथ च यथा भगवान् बुद्धो देवकार्यार्थं सर्वान् विनिन्द्य विश्ववैपरीत्यं कर्माचरन् सर्वान् दैत्यान् मोहयामास, तथाऽयमपि भगवान् ‘श्रीकृष्णास्यः’ ‘प्राकृतानुकृतिव्याजमोहितासुरमानुषः’इति नामानुकरणसम्पन्नो वैष्णवानां वैपरीत्यं कर्म प्रकाशयन् निगूढहृदयत्वं च दर्शयन् सन्न्यासधारणमङ्गीकृत्याऽऽसुरमोहलीलामाचचारेति ॥ ५६॥

इति बुद्धसाम्यम् ॥ २१ ॥

અનુવાદ - ત્યારપછી ભગવાન બુદ્ધ જેવી રીતે દેવોનું કાર્ય કરવા માટે સર્વે બ્રાહ્મણો અને વેદાદિકોની નિંદા કરીને જગતથી વિપરીત કર્મનું આચરણ કરતા સર્વે દૈત્યોને મોહ પમાડવા લાગ્યા, તેવી રીતે શ્રીકૃષ્ણમુખારવિંદરૂપ આ શ્રીમહાપ્રભુજીએ પણ ‘**प्राकृतानुकृतिव्याजमोहितासुरमानुषः**’ પ્રાકૃત મનુષ્યોને અનુસરવાના મિષથી આસુરી જીવોને મોહ પમાડનાર, એ નામ પ્રમાણે વૈષ્ણવોને વિપરીત કર્મ દેખાડતા અને અત્યંત ગૂઢહૃદયપણાને દેખાડતા સંન્યાસાશ્રમનો અંગીકાર કરીને આસુરી જીવોને મોહ ઉત્પન્ન કરનારી લીલાનું આચરણ કર્યું. એ પ્રકારે બુદ્ધાવતાર સામ્ય દર્શાવ્યું ॥ ૫૬ ॥

हयग्रीवो यथा नष्टवेदाविर्भावकारकः ।
तथाऽयमपि वेदोक्तं नष्टमार्गमदर्शयत् ॥ ५७ ॥

इति हयग्रीवसाम्यम् ॥ २२ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે હયગ્રીવ ભગવાન નાશ પામેલા વેદોના ઉદ્ધાર કરનારા હતા, તેવી રીતે આ શ્રીમહાપ્રભુએ પણ નાશ પામેલા વેદપ્રતિપાદિત શુદ્ધાદ્વૈત નિર્ગુણ પુષ્ટિભક્તિમાર્ગને પ્રદર્શિત કર્યો. એ પ્રકારે હયગ્રીવાવતાર-સામ્ય દર્શાવ્યું. ॥ ૫૭ ॥

हंसो यथा च महतां पुत्राणां ब्रह्मणः पुरा ।
ज्ञानदः सम्बभूवेह ब्रह्मानुग्रहकारकः ॥ ५८ ॥
तथा महाप्रभुरपि महतां ‘ज्ञानदो’ऽभवत् ।

हनुमत्सदृशानां च रामसन्तोषकारकः ॥ ५९ ॥

इति हंससाम्यम् ॥ २३ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે પૂર્વે બ્રહ્માના મોટા પુત્રો સનકાદિકોને, બ્રહ્માને અનુગ્રહ કરવાવાળા શ્રીહંસ ભગવાન પૃથ્વીમાં જ્ઞાન આપનાર થયા, તેવી રીતે શ્રીરામચંદ્રજીને સંતોષ પમાડનાર શ્રીમહાપ્રભુજી પણ હનુમાન સરખા મહાન ભક્તોને જ્ઞાન આપનાર થયા. એ પ્રકારે હંસાવતાર-સામ્ય-નિરૂપણ કર્યું ॥ ૫૮-૫૯ ॥

कल्किर्यथा कलेरन्ते जीवाज्ञानं विनाशयन् ।
भद्रप्रदश्च जीवानां सम्भविष्यति सर्वतः ॥ ६० ॥
एवं वैश्वानरोऽपीशः कलिनष्टं च दुर्बलम् ।
पुष्टिमार्गं पुनः श्रीमान् द्योतयिष्यति निर्मलम् ॥ ६१ ॥
पुष्टिमार्गं तु भगवान् सर्वकालेषु रक्षति ।
पुत्रपौत्रादिरूपैश्च ‘दुर्लभाङ्घ्रिसरोरुहः’ ॥ ६२ ॥
भूतेषु च भविष्यत्सु वर्त्तमानेष्वपीश्वरः ।
चतुर्युगेषु कृतभुक् मार्गं रक्षति रक्षति ॥ ६३ ॥

इति कल्किसाम्यम् ॥ २४ ॥

અનુવાદ - જેવી રીતે કલિયુગના અંતમાં કલ્કિ ભગવાન ચારે તરફથી જીવોના અજ્ઞાનનો નાશ કરતા અને જીવોનું કલ્યાણ કરનાર થશે, એ પ્રકારે સમર્થ એવા શ્રીમાન વૈશ્વાનર પણ કલિયુગથી નષ્ટપ્રાય દુર્બળ બનેલા નિર્મળ **પુષ્ટિભક્તિમાર્ગ**નો ફરીથી પ્રકાશ કરશે, ભગવાન સર્વકાલમાં પુષ્ટિમાર્ગનું તો રક્ષણ કરે છે. અને દુર્લભ જેમનાં ચરણકમળ છે એવા કૃત યુગને ભોગવનાર સમર્થ ભગવાન સર્વ સમયમાં ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન ચારે યુગોમાં પણ પુત્ર પૌત્ર વગેરે સ્વવંશદ્વારા પુષ્ટિમાર્ગનું અવશ્ય રક્ષણ કરશે જ. એ પ્રકારે કલ્કિ-અવતાર-સામ્ય દર્શાવ્યું. ॥ ૬૦-૬૩ ॥

एवं सर्वावताराणां गुणकर्मपराक्रमान् ।
दधाति नितरां सोऽयं श्रीमांल्लक्ष्मणनन्दनः ॥ ६४ ॥
तस्मात्सर्वैर्वैष्णवैश्च त्रैलोक्ये ‘विबुधेश्वरः’ ।
प्रकीर्तितः कृष्णरूपः श्रीपूर्णपुरुषोत्तमः ॥ ६५ ॥
अतः स एव संसेव्यो वैष्णवैः पापभीरुभिः ।
ध्यातव्यः स्मरणीयश्च तैलङ्गतिलकः प्रभुः ॥ ६६ ॥

અનુવાદ-એ પ્રકારે સત્પુરુષ શ્રીમાન લક્ષ્મણનંદન શ્રીમહાપ્રભુજી સર્વ અવતારોના અત્યંત ગુણકર્મ પરાક્રમોને ધારણ કરે છે, તેટલા માટે ત્રૈલોક્યમાં સર્વે વૈષ્ણવોથી પંડિતેશ્વર, શ્રીકૃષ્ણરૂપ શ્રીપૂર્ણપુરુષોત્તમ કહેવાયા છે, અને એટલા જ માટે પાપથી ભય પામતા વૈષ્ણવોએ તે જ તૈલંગકુલ-તિલકરૂપ શ્રીમહાપ્રભુનું જ સ્મરણ અને ધ્યાન કરવું જોઈએ ॥ ૬૪-૬૫-૬૬ ॥

(ઉદ્‌ગીતિ)

अस्य श्रवणात्पाठात्प्रभवेत्पुंसामभेदत्वम् ।
श्रीमन्नन्दकुमारकवाक्पत्योश्चापि नूनमूर्व्यां वै ॥ ६७ ॥

(અનુષ્ટુભ્)

एतन्मदुदितं बालस्वभावाद्वंशवत्सलः ।
श्रीवल्लभाचार्यनामा प्रभुः क्षाम्यतु सर्वथा ॥ ६८ ॥
स्वकीयं श्रीवल्लभीयं मामानन्दनिधिर्हरिः ।
निःसाधनं च वृणुते, स कृष्णः शरणं मम ॥ ६९ ॥

અનુવાદ - આ **સર્વાવતારસામ્યનિરૂપણ**નો પૃથ્વીમાં પાઠ કરવાથી અથવા સાંભળવાથી પુરુષોને નિશ્ચય શ્રીનંદકુમાર શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર અને શ્રીમહાપ્રભુજીનું અભેદપણું સિદ્ધ થાય છે. શ્રીહરિરાયજી કહે છે કે આ બાલસ્વભાવથી મારું કહેલું સ્વવંશ ઉપર પ્રેમ રાખનાર શ્રીવલ્લભાચાર્ય નામના પ્રભુ સર્વપ્રકારે ક્ષમા કરજો. જે આનંદના ભંડારરૂપ શ્રીહરિ, શ્રીવલ્લાભાચાર્યજીના અને નિઃસાધન એવા મારો પોતાનો જાણી અંગીકાર કરે છે, તે શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર મારો આશ્રય હો. ॥ ૬૭-૬૮-૬૯ ॥

इति श्रीहरिदासविरचितं श्रीमहाप्रभुसर्वावतारसाम्यरूप–निरूपणं सम्पूर्णम् ।

* * *